

Ősrobbanás

Gocoo koncert Budapesten

Japán egyik legismertebb taiko zenekara látogatott el hozzánk júniusban immár második alkalommal, és fergeteges előadást tartottak a Margitszigeten és Pécsen, amelyet Ősrobbanás címre kereszteltek el.

Rajongásom a műfaj iránt a 2010-es őszi MAT-os conon kezdődött, ugyanis ekkor találkoztam először a taiko kifejezéssel. Nem igazán tudtam hova tenni, így első lépésként bekapcsoltam a számítógémem és utána jártam mi fán is teremhet ez a számomra ismeretlen dolog. Elég gyorsan rátaláltam a válaszra: A taiko kifejezés a „japándob” szóból ered, mára azonban már egy bizonyos membranofon ütőhangszer típusra használják, illetve az ezen dobokon játszott előadásra. Mivel nagyon érdekesnek hangzott, amit a leírásban találtam, alig vártam, hogy szombat este legyen, és végre élőben is láthassam, amiről addig csak olvastam.

A kezdetek:
 A legenda szerint Ama-no-Uzuméhoz, a hajnal és jókedv istennőjéhez fűződik ennek a stílusnak az eredete. Egy napon Amaterasu, a nap istennője megharagudott az öccsére, Susanowo-no-Mikotóra, a vihar istenére gonosz tettei miatt, és elrejtőzött egy barlangban. A világ sötétbe borult és az emberek szívét megszállta a rettegés. Ezért az istenségek megpróbálták lecsillapítani Amaterasut, hogy a fény ismét beragyoghassa a földet. Egy hatalmas mulatságot rendeztek a barlang bejárata előtt, ahol a nap istennője rejtőzött. Ama-no-Uzume egy fahordó tetején járt táncot, és lábaival egy addig ismeretlen és csodálatos ritmust vert. Az istenek nevetése és vidámsága kicsalogatta a kíváncsi Amaterasut barlangjából, így a világot ismét bejárhatta a fényesség. (Érdekességként még megemlíteném, hogy ugyanez a legenda tartozik a „kagura” nevű tánc kialakulásához is, amely a Shinto szertartások táncaként őrződött meg.)

Egy kis történelem:

A taiko valódi történetének kezdetét máig homály fedi, bár feltételezésekből többet is találunk. A legrégebbi régészeti lelet egy 6-7. századi dobosról készült haniwa (olyan agyag figura, melyet rituális szertartásokon használtak, és temetkezési tárgyként is megjelent a 3. és 6. század között). Azonban az sem zárható ki, hogy a taiko több mint 4000 éve használatos Japánban. Ennek a feltételezésnek az alapja, hogy az ütős hangszerek megjelenése már a korai időkben is fontos részét képezte a mindennapi életnek; a távközlésben, a harcászatban, vagy akár a szórakoztatásban.

A hangszert hatalmas dübörgő ereje miatt sokáig az istenekkel hozták kapcsolatba és a japán vallás is kisajátította magának. Egyes feltételezések szerint a taikót 4000 évvel ezelőtt a Jomon korszakban arra használhatták, hogy a vadászok rátaláljanak egymásra, illetve a faluban a vihar közeledtére figyelmeztetett. Ma úgy gondolják, hogy az emberek nagyon hálásak lehettek ezekért a jelzésekért, és kezdték azt hinni, hogy az istenek a dobokban laknak, s így segítik őket. Idővel ez a nézet tovább fejlődött, és már csak a szent emberek dobolhattak a taikón. A buddhizmus és a shinto megjelenésével sem tűnt el ez a szokás, de akkoriban csak a templomokban és szentélyekben lehettek taikók. Később a vallási rítusokon kezdték használni őket, majd megjelentek a városi fesztiválokon is. Ezeken a fesztiválokon fejlődött ki a taiko ritmusok gazdagsága, amely végtelen ihletforrás a mai játékosok számára.

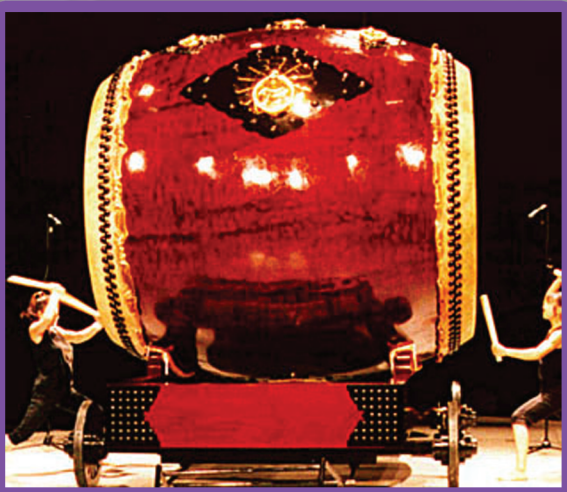
Estére azonban már eléggé elfárad az ember, ha mindent végig néz a conon és én is fele olyan lelkesedéssel vártam az együttes megérkezését, mint reggel. Aztán elkezdődött a koncert... hihetetlen, elsöprő erővel hatott, egyszerre minden fáradtságomat elfelejtettem és csak élvezni tudtam a majdnem 2 órás előadást. A zene ritmusa, a dübörgés mintha tényleg együtt vert volna a szívemmel.

Így nem volt kérdés, amikor meghallottam a rádióban, hogy Magyarországon koncertezik az egyik legkedveltebb japán taiko együttes, ráadásul az egyik fellépésük épp Budapesten lesz, akkor vizsgák ide-vizsgák oda, nekem ott KELL lennem. Így is lett, és egy hihetetlen élményben volt részem. De mielőtt megosztanám veletek, röviden írnék a taiko történetéről, hogy jobban megismerhessük ezt az egyedi zenei stílust. Az első pillanattól mind a műfaj, mind az együttes belopta magát a szívembe, olyannyira, hogy mire észbe kaptam november volt, és ott ültem a Pataky Művelődési Házban, a lemezbemutató koncerten, ahol ismét egy csodálatos előadással kápráztattak el.

Külföldi hatás:

A japán taikók és egyes koreai, valamint kínai hangszerek között sok hasonlóság figyelhető meg a 300-tól 900-ig tartó, igen erős kulturális befolyásnak köszönhetően. De 900-tól kezdve már a japán mesteremberek kezébe került a fejlesztés joga, így bár felfedezhetők hasonlóságok a hangszerek között, a taiko mégis egyedülálló japán hangszerre fejlődött.

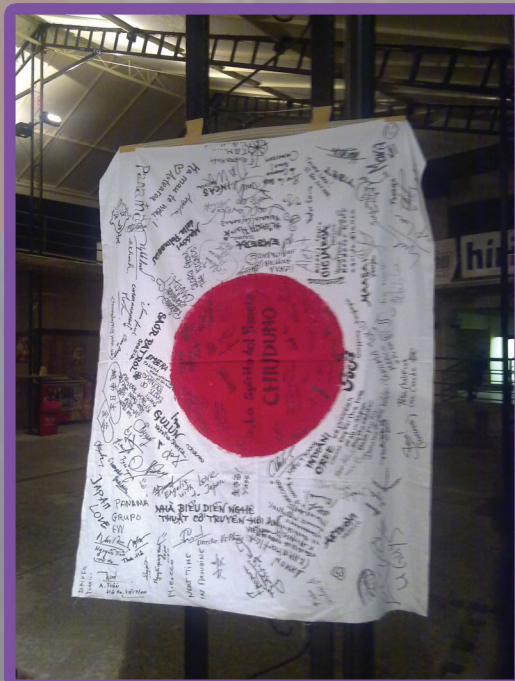
A taiko ma:

A modern taiko megalapítása 1951-ben Daihachi Oguchi, jazz zenész nevéhez fűződik, aki megalkotta a kumi-daiko stílust. Neki jutott először eszébe, hogy a különböző alakú és méretű taiko dobokat egy előadásban egyesítse, és így hozta létre az első, mainak mondható taiko zenekart. A világ nagy részén hamar elterjedt ez a fajta dob-stílus. Amerikában a hatvanas években, Kanadában a hetvenes években, majd a kilencvenes évek vége felé az Egyesült Királyságban és Ausztráliában is megalakultak az első dob csoportok. Kelet-Európában az első taiko csoport 2000-ben jött létre, még pedig kis hazánkban. A Kiyó-Kito Taiko névre keresztelt zenekar máig is működik, évente több koncertet is adnak. A csoport hatalmas változásokon ment keresztül az évek során, 2004 óta pedig egy igazi japán taggal is kiegészültek. Nem mellesleg ők voltak az az együttes, akik a 2010-es őszi conon megszerették velem ezt a műfajt. 2006-ban megalakult az ATARU TAIKO zenekar, kettőre növelve a magyar taiko csoportok számát az országban. Mindkét együttes számtalan fellépéssel büszkélkedhet, melyek mind nagy sikert arattak a közönségük körében. Mindenkinek csak ajánlani tudom, hogy egyszer, ha lehetősége adódik rá, hallgasson meg egy taiko koncertet. A magyarországi zenekarokról és fellépéseikről bővebben olvashattok az együttesek honlapján: <http://www.taiko.hu/> és <http://www.ataru.hu/> -n.

Pár szó a Gocoo-ról:

A Gocoo 1997-ben Tokióban alakult meg, és ugyanebben az évben nem mindennapi módon egy nagy techno fesztiválon, a „Rainbow 2000”-en debütáltak. Azóta is gyakran lépnek fel Tokióban olyan helyeken, mint az Aoyama CAY vagy a Shibuya On Air. Az előadásokra rengeteg olyan fiatal is eljár, aki amúgy ódzkodik a tradicionális zenéktől. Ennek az oka talán abban keresendő, hogy míg más zenekarok igyekeznek követni a hagyományos stílust és próbálnak annak új értelmezést adni, addig a Gocoo szabadon mozog a keleti és nyugati, hagyományos és pop, szertartásos és parti zenék között, és ez által megnyerő minden közönség számára. Zenéjünkkel a Mátrix trilógia második részében is találkozhatunk. A csapat 7 nő és 4 férfi tagja közel 40 dob segítségével hozza létre a minden képzeletet felülmúló látványt és zenei produkciót.

A Gocoo azon együttesek közé tartozott, akik a márciusban Japánban történt katasztrófa után nem mondták le a koncertjeiket, hanem tovább járták az országot, tovább doboltak, és ezzel próbálták erőt adni az embereknek a folytatáshoz. Hogy mások is hozzájárulhassanak a katasztrófa sújtotta emberek megsegítéséhez, az együttes magával hordott egy japán zászlót, amelyre mindenki ráírhatta jókívánságait. Ugyancsak a katasztrófa hatására készítettek egy számot, amelyet a koncerten is előadtak. Számomra épp ez a szám jelentette a koncert csúcspontját, ugyanis ebben az ütős hangszerek mellett megjelent az ének is, amely valahogy még mélyebbé tette az amúgy is földöntúli zenét.

Az előadás este kilenckor kezdődött, a helyszín pedig nem volt más, mint a Margitszigeti Szabadtéri Színpad. Aki járt már ott tudja, hogy akárhol ülünk, tökéletesen lehet látni és hallani mindent. Ennek ellenére a koncert végére kezdtem irigykedni azokra, akik nem a kis ösztöndíjuktól összekuporgatott pénzüikkel jutottak be az koncertre, és láthatták az előadók minden arckifejezését. Ezt leszámítva azonban semmi panaszom nem lehet. A koncert még világosan kezdődött, majd szépen ránk esteledett, ami fokozta a hangulatot, még misztikusabb környezetbe helyezte az előadást. Amikor megszólalt az első dob, az valami leírhatatlan volt. Az első pillanatban a hatása alá kerültem és nem szabadulhattam. Mivel már voltam taiko koncerten, ezért úgy gondoltam, nem lehet meglepni a hangzással, de tévedtem. A magyar taiko dobosok tényleg nagyon ügyesek, de a japánok egyszerűen káprázatosak. Hihetetlen volt a hatás, amit a 40 dobbal és a különböző ütőhangszerrel el tudtak érni. Ha hasonlítanom kéne valamihez, akkor azt mondanám, hogy engem egy ősi szertartásra emlékeztetett, ahol a sámánok dobokon, csontokon zenélnek, miközben próbálnak eljutni az isteneikhez. A dobokon egyszerre erőteljes és lágy dallamokat játszottak, örömteli és megható érzéseket keltettek. Teljesen magával ragadott mindenkit a zene és a látvány, senki nem maradt egyszerű szemlélő, hanem valahogy részesevé váltunk annak a fantasztikus világnak, amit az előadás alatt megteremtettek nekünk. Elképesztő volt figyelni a zenészeket, akik szinte fáradtság nélkül, óriási erőbedobással ütték a dobokat, táncoltak, ugráltak, ahogy azt a ritmus megkívánta, és közben mégis hihetetlenül precízen követték a koreográfiát. A finálé közeledtével az előadás még lelkesebbé vált, és legalább két ráadás számot kaptunk búcsúzóul, csodás befejezést szolgáltatva ezzel egy amúgy is nagyszerű előadás végére. Örülök, hogy részese lehettem ennek az élménynek, és remélem mások érdeklődését is felkeltettem ezzel a kis beszámolóval a „japándobok” iránt.

Írta: Sayuu

